

RAPORT

z misji rozpoznawczej w Warszawie w Polsce

18 - 20 lipca 2016 r.

„Instytucja Rzecznika w niebezpieczeństwie”

ZALECENIA

- Potwierdzenie, że uznawana na poziomie międzynarodowym instytucja polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich pełni rolę wzorcowej instytucji w regionie.
- Poparcie niezależnego sprawowania mandatu przez Rzecznika Praw Obywatelskich poprzez zapewnienie dostępu do sądów, a w szczególności dostępu do Trybunału Konstytucyjnego bez (dalszego) podważania wiarygodności sądów.
- Zapewnienie wyposażenia Rzecznika Praw Obywatelskich w wystarczające środki finansowe i personel do wypełniania jego licznych uprawnień tak, aby mógł nadal skutecznie i sprawnie wykonywać swoje obowiązki.
- Przeciwstawienie się personalnym atakom na Rzecznika Praw Obywatelskich i jego zastępców oraz potępienie tych ataków.
- Podkreślenie wobec organizacji międzynarodowych i regionalnych, np. Unii Europejskiej, Rady Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie znaczenia poparcia dla Rzecznika Praw Obywatelskich w celu zapewnienia jego dalszej niezależności.

MIĘDZYNARODOWY INSTYTUT RZECZNIKÓW PRAW OBYWATELSKICH

Międzynarodowy Instytut Rzeczników Praw Obywatelskich (The International Ombudsman Institute – IOI), utworzony w 1978 r. to jedyna ogólnosiwiatowa organizacja na rzecz współpracy, której członkami jest 175 istniejących obecnie niezależnych instytucji rzeczników praw obywatelskich z ponad 90 krajów na całym świecie. Członkowie IOI zorganizowani są w ramach sześciu grup regionalnych (Afryka, Azja, Australia i Oceania, Europa, Karaiby i Ameryka Łacińska oraz Ameryka Północna).

Rolą rzecznika praw obywatelskich jest ochrona ludzi przed łamaniem ich praw, nadużyciami władzy, niesprawiedliwymi decyzjami i niewłaściwym administrowaniem. Instytucje rzeczników praw obywatelskich odgrywają coraz ważniejszą rolę w usprawnianiu administracji publicznej, czyniąc działania rządów bardziej otwartymi, a administrację bardziej odpowiedzialną wobec społeczeństwa.

W większości krajów świata tworzone są organy kontroli parlamentarnej, które monitorują i wdrażają zasady praworządności, walki z korupcją oraz dobrej administracji publicznej. Mimo, że szczegółowe role instytucji rzecznika praw obywatelskich w poszczególnych krajach mogą się różnić, to osoba sprawująca tę funkcję otrzymuje prawo działania od parlamentu - albo w drodze bezpośrednich wyborów, albo też w drodze mianowania przez głowę państwa lub rząd, w porozumieniu z parlamentem lub po konsultacji z nim.

WPROWADZENIE – INSTYTUCJA RZECZNIKA W NIEBEZPIECZEŃSTWIE

Różne organizacje międzynarodowe, w tym ONZ i Rada Europy zwracają uwagę na potrzebę zapewnienia w państwach demokratycznych instytucji rzecznika praw obywatelskich jako niezależnego mechanizmu służącego ochronie praw człowieka. Unia Europejska wymaga, aby wszystkie państwa kandydujące miały niezależną instytucję rzecznika praw obywatelskich.

Dwie najnowsze międzynarodowe decyzje to: „Rezolucja nr 69/168 (2014) Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie roli rzecznika praw obywatelskich, mediatora i innych krajowych instytucji ochrony praw człowieka w dziedzinie propagowania i ochrony praw człowieka” oraz „Rezolucja nr 1959/2013 Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy w sprawie wzmocnienia instytucji rzecznika praw obywatelskich w Europie”. Rezolucje te, jak również praktyka międzynarodowa i badania naukowe określają szereg funkcji, które musi spełniać instytucja rzecznika praw obywatelskich lub ochrony praw człowieka.

Jeżeli chodzi o system ogólny, wszystkie teksty międzynarodowe podkreślają fakt, że utworzenie takiej instytucji jest konieczne, a nie tylko fakultatywne. Co do normy regulacyjnej, Rada Europy wyraźnie zachęca do tworzenia instytucji rzecznika praw obywatelskich na mocy przepisów Konstytucji. Celem tej instytucji musi być propagowanie i ochrona praw człowieka, jak również bardziej konwencjonalna funkcja nadzoru nad administracją publiczną. W tym zakresie wielu europejskich rzeczników praw obywatelskich uzyskało w ostatnich latach konkretne kompetencje w takich dziedzinach jak zapobieganie torturom, równouprawnienie płci, prawa osób homoseksualnych i biseksualnych, osób

transpłciowych i interseksualnych (ang. LGBTI), czy te¿ przejrzystość i prawo dostępu do informacji. Nie trzeba dodawać, że obrona najsłabszych grup, które sà najbardziej nara¿one na dyskryminacjê (dzieci, kobiety, osoby LGBTI, migranci, osoby ubiegajàce siê o azyl, itp.) to podstawowe zadanie instytucji rzecznika praw obywatelskich/ instytucji ochrony praw człowieka. Ponadto skuteczność i siła oddziaływania ostatecznych decyzji takich instytucji muszà wynikać nie z wiàzàcego lub przymusowego mandatu, ale siły przekonywania, będàcej efektem rygorystycznego podejścia, obiektywizmu i niezale¿ności w prowadzeniu działań.

Ramy miêdzynarodowe określajà te¿, że niezale¿ność instytucji rzecznika praw obywatelskich jest jednà z jej cech podstawowych. Z tego powodu status prawny osoby pełniàcej tã funkcjê, jak równie¿ struktura organizacyjna takiej instytucji muszà zapewniać jej maksymalnà niezale¿ność i neutralność. Oznacza to ściśle określone obowiàzki zarówno dla pełniàcego funkcjê, jak i dla władzy wykonawczej. Z jednej strony na przykła, kandydat na urzàd rzecznika nie mo¿e być aktywnym członekiem ¿adnej partii politycznej, a jego/jej wykształcenie i kwalifikacje muszà odpowiadać zakresowi obowiàzków rzecznika. Po mianowaniu na stanowisko, osoba je sprawujàca nie mo¿e anga¿ować siê w ¿adnà innà działałność zarobkowà ani działałność politycznà.

Z drugiej strony, kandydat musi być wybrany wiêkszością kwalifikowanà przez organ ustawodawczy i mo¿e zostać przymusowo odwołany wyłàcznie "z powodu niezdolności do sprawowania urzèdu lub powa¿nego wykroczenia etycznego", po przeprowadzeniu przejrzystej procedury, która równie¿ wymaga parlamentarnej wiêkszości kwalifikowanej. Zatem zwolnienie osoby sprawujàcej ten urzàd, co w praktyce jest absolutnie wyjątkowe, musi opierać siê na ocenionych zgodnie z prawem podstawach w postaci naruszenia uprawnień oraz odbyć siê w drodze procedury opartej na rzetelnym procesie, przy wiêkszości parlamentarnej wiêkszej od tej, którą ma partia popierajàca rzàd.

W celu zagwarantowania niezale¿ności instytucji rzecznika, wszystkie szczeble rzàdowe majà obowiàzek współpracować z tà instytucjà i przestrzegać jej niezale¿ności, bez jakiegokolwiek ingerencji politycznej. Rzàd musi respektować jej autonomiê organizacyjnà i bud¿etowà, gdy¿ biuro rzecznika musi dysponować odpowiednimi środkami, aby być w stanie prowadziç postępowania niezbę,ne do reagowania na wpływajàce skargi. W zwiàzku z tym rezolucja PACE 1959 (2013) wzywa państwa członekowskie, aby "dołóżyły wszelkich starań w celu unikniêcia ciêć bud¿etowych, prowadzàcych do utraty niezale¿ności instytucji rzecznika praw obywatelskich".

Członekowie IOI w listopadzie 2012 r. w Wellington w Nowej Zelandii jednomyślnie przyjęli deklaracjê potwierdzajàcà ich wspólne przekonanie, że „wyrazem dojrzałości demokracji

i rządów prawa jest to, że rządy i większości parlamentarne dopuszczają krytykę wyrażaną przez niezależne instytucje rzecznika praw obywatelskich. W związku z tym rzecznik rzetelnie wypełniający swoje uprawnienia nie powinien podlegać żadnej formie przymusu fizycznego, psychicznego ani też nieuzasadnionego przymusu prawnego”.

W ciągu ostatnich kilku lat do Międzynarodowego Instytutu Rzeczników Praw Obywatelskich (IOI) częściej docierają zgłoszenia dotyczące trudnych warunków funkcjonowania rzeczników lub nawet zagrożenia funkcji rzecznika.

Groźby, zastraszanie i represje wobec rzeczników są częstym efektem ich pracy, zwiększonych wysiłków na rzecz ochrony i propagowania praw człowieka oraz faktu, że rozliczają oni rządy z działania. Chociaż charakter tych zagrożeń może być różny, ich powód jest często taki sam - próba wpłynięcia na istnienie urzędu rzecznika i jego funkcjonowanie, a także podważenie jego niezależności i uprawnień.

Każde działanie, które jest bezpośrednio lub pośrednio skierowane przeciwko instytucji rzecznika praw obywatelskich lub osobie pełniącej tę funkcję i które potencjalnie zagraża niezależności jej funkcjonowania i sprawowania obowiązków może być postrzegane jako utrudnienie lub zagrożenie wobec funkcji rzecznika.

Zaniepokojenie takimi incydentami spowodowało, że IOI podjął dyskusję na temat możliwości wsparcia i pomocy dla zagrożonych kolegów, przy jednoczesnym zachowaniu niezbędnego dystansu tak, aby uniknąć ingerencji w kwestie polityczne danego państwa.

Zarząd IOI uznał, że wspieranie zagrożonych instytucji członkowskich, stojących w obliczu represji lub działających w trudnych warunkach jest jednym z podstawowych zadań IOI. Podczas warsztatów, które odbyły się w Barcelonie w kwietniu 2016 r. omówiono możliwe sposoby podejścia IOI do udzielania pomocy rzecznikom działającym w trudnych warunkach, w oparciu o przykłady z poszczególnych regionów objętych działalnością IOI. Bardzo szczególnie i szeroko dyskutowana sytuacja polskiego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich spowodowała, że członkowie obecnego zarządu IOI postanowili zorganizować misję rozpoznawczą i wysłać do Polski delegację, która oceni sytuację polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz dokładnie przyjrzy się sytuacji ogólnej w kraju, odbywając spotkania z przedstawicielami parlamentu, rządu, sądów najwyższych, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych podmiotów. Organizując tę misję, IOI poparł również opinię organów europejskich, takich jak Komisja Europejska czy Komisarz Praw Człowieka Rady Europy.

IOI przeprowadził tę misję rozpoznawczą z pełnym poszanowaniem wartości i zasad podmiotu będącego jej członkiem, a także z zastosowaniem zasady „nieczynienia szkody”.

Delegacja wzięła pod uwagę istniejący kontekst krajowy oraz inne elementy kontekstu, zachowując pełną dyskrecję w koniecznych momentach i miejscach. Niniejsze sprawozdanie przedstawia spostrzeżenia poczynione przez delegację IOI.

RAPORT

Uwzględniające:

- międzynarodowy standard dotyczący instytucji rzecznika praw obywatelskich, określony w art. 2 Regulaminu IOI,
- wskazówki IOI dotyczące opracowywania i reformowania systemów działania rzecznika praw obywatelskich,
- międzynarodowe ramy funkcjonowania instytucji rzecznika praw obywatelskich, opracowane przez katalońską instytucję rzecznika praw obywatelskich i Uniwersytet w Barcelonie,
- sprawozdania organów Rady Europy i Unii Europejskiej

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce (BR) zostało utworzone w 1987 r., stanowiąc wzorzec, z którego korzystało wiele innych instytucji rzecznika praw obywatelskich w Europie Środkowej i Wschodniej. Jest ono uważane za jedno z najbardziej skutecznych biur rzeczników praw obywatelskich w swoim regionie.

BR jest bardzo aktywnym uczestnikiem sieci rzeczników praw obywatelskich; służyło ono ponadto za wzorzec i udzielało aktywnego wsparcia dla innych instytucji podczas ich powstawania.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (art. 208-212) Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji. Rzecznik jest w swojej działalności niezawisły, niezależny od innych organów państwowych i odpowiada jedynie przed Sejmem.

Światowy Związek Krajowych Instytucji Ochrony Praw Człowieka (dawniej: Międzynarodowy Komitet Koordynacyjny [ang.: ICC] Krajowych Instytucji Ochrony Praw Człowieka) przyznał Polskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich status „A” jako instytucji spełniającej wszystkie wymogi określone w Zasadach Paryskich. Rzecznik jest również członkiem Międzynarodowego Instytutu Rzeczników Praw Obywatelskich.

W następstwie doniesień o trudnościach, z jakimi spotyka się BR w Polsce IOI postanowił wysłać misję rozpoznawczą w celu zbadania sytuacji w Polsce oraz upewnienia się, że urząd ten pozostał niezależny, nadal wykonuje swoje uprawnienia i skutecznie służy polskim obywatelom.

Misja rozpoznawcza IOI miała okazję spotkać się z szerokim kręgiem zainteresowanych podmiotów, aby zrozumieć kontekst, w którym funkcjonuje Rzecznik Praw Obywatelskich. Misja w szczególności przyjrzała się dostępowi Rzecznika do sądów i Trybunału Konstytucyjnego, gdyż stanowi on ważny element prac BR.

Trybunał Konstytucyjny:

Rzecznik Praw Obywatelskich (the Ombudsman) ma wobec **Trybunału Konstytucyjnego** daleko idące obowiązki, które są zapisane w Konstytucji RP (art. 188 oraz art. 191). Od początku powstania obu instytucji wszyscy rzecznicy praw obywatelskich korzystali z możliwości składania wniosków abstrakcyjnych do Trybunału Konstytucyjnego jako środka kształtowania orzecznictwa dotyczącego różnych kwestii, na przykład prawa karnego, prawa cywilnego, opodatkowania, itp. Wnioski te mogą być składane na podstawie konkretnych spraw lub skarg wniesionych do Rzecznika Praw Obywatelskich, lub z też z jego własnej inicjatywy, czyli z urzędu. Do Trybunału Konstytucyjnego składanych jest średnio 20-25 wniosków rocznie. Ponadto Rzecznik może przystępować do skarg konstytucyjnych, co w przeszłości zdarzało się w 15-20 przypadkach rocznie. Od czasu nowelizacji ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w czerwcu 2015 r. Rzecznik może także przystępować do postępowań, w których sąd zwrócił się z pytaniem wstępnym do Trybunału Konstytucyjnego, a także przystępować do wniosków abstrakcyjnych innych podmiotów.

W obecnej sytuacji niepokojący jest fakt, że Trybunał Konstytucyjny napotyka trudności w postaci opóźnień w publikowaniu jego orzeczeń, przy czym niektóre orzeczenia nie są publikowane przez dłuższy czas, a także w postaci nie zaprzysiężenia trzech wybranych sędziów. Istnieje obawa, że wysiłek włożony w przygotowanie wniosków do Trybunału Konstytucyjnego przez Biuro Rzecznika może pójść na marne, jeśli wnioski nie mogą zostać skutecznie rozpatrzone przez Trybunał.

Jak nam powiedziano, Ministerstwo Sprawiedliwości zamierza przeprowadzić reformę sądownictwa. Chociaż w czasie postępowania wyjaśniającego żadne propozycje nie zostały jeszcze przedstawione, to wiele osób, z którymi rozmawialiśmy wyraziło poważny niepokój o przyszłość niezależności sądownictwa oraz możliwe upolitycznienie nominacji sędziowskich.

Krajowa Rada Sądownictwa (KRS) – organ, który składa się z sędziów, przedstawicieli Parlamentu i Ministra Sprawiedliwości odgrywa ważną rolę w procesie powoływania i wyboru sędziów. Zgodnie z Konstytucją RP (art. 179) sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. W ostatnim czasie prezydent odmówił powołania 10 sędziów bez podania Krajowej Radzie Sądownictwa jakiegokolwiek uzasadnienia. Fakt ten w połączeniu z proponowanymi zmianami w ustawie o KRS, przewidującymi prawo prezydenta do wyboru sędziów spośród kandydatów może potencjalnie doprowadzić do szkodliwej erozji podziału władzy.

Również ewentualne obniżenie wieku emerytalnego sędziów Sądu Najwyższego z obecnych 70 lat do 65 lat może doprowadzić do dużych zmian w obsadzie stanowisk sędziowskich, ponieważ zmiana wieku wpłynie na ok. 40% wszystkich sędziów Sądu Najwyższego, którzy mają obecnie 65 lat lub więcej.

Immunitet:

Zostaliśmy również poinformowani, że została wprowadzona i weszła w życie ustawa ustanawiająca procedurę uchylenia **immunitetu** w odniesieniu do różnych niezależnych instytucji w Polsce, takich jak Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, szef Instytutu Pamięci Narodowej¹. Wiele osób, z którymi się spotkaliśmy było zaniepokojonych faktem, że nowa ustawa nie zapewnia wystarczających gwarancji ochrony Rzecznika i innych niezależnych instytucji przed postępowaniami karnymi, podejmowanymi według własnej woli przez władzę wykonawczą.

Finansowanie:

Co do **finansowania** Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, misja rozpoznawcza IOI stwierdziła, że BR jest uprawnione do przedkładania swojego budżetu Ministrowi Finansów, który przekazuje go do Sejmu. Sejm może wówczas zdecydować, jak postąpić w sprawie tego budżetu. Na rok 2016 BR wystąpiło o zwiększenie budżetu o około 16% (z 9 mln euro do 10,5 mln euro) w związku z planowanymi ważnymi pracami remontowymi, mającymi na celu przystosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także w związku z faktem, że pracownicy BR nie otrzymywali podwyżek płac od roku 2008, w przeciwieństwie do urzędników służby cywilnej. Procedura w Sejmie polega na tym, że jeden poseł - sprawozdawca sprawdza wykonalność proponowanego budżetu i przedstawia sprawozdanie

¹ Ustawa z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 677). Ustawa weszła w życie dnia 31 maja 2016 r.

na ten temat. Pomimo faktu, że sprawozdawca zgodził się z propozycją, to budżet nie został zwiększony ani utrzymany na tym samym poziomie, ale zmniejszony o 8%. Inne instytucje otrzymały dość istotne podwyżki swoich budżetów, co sugeruje, że drastyczne zmniejszenie budżetu Rzecznika nie było spowodowane ogólnymi dążeniami do oszczędności w Polsce.

Właściwa realizacja wszystkich ważnych obowiązków polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i jego biura zależy od dostępu do sądów oraz od wystarczających środków. W związku z tym misja rozpoznawcza z dużym zaniepokojeniem zauważa, że ograniczenie dostępu Rzecznika do sądów, zmniejszenie budżetu, ograniczenie kompetencji, zmiana przepisów dotyczących immunitetu stanowią symptomy braku poszanowania i wsparcia dla mechanizmów rozliczania władz, dla polskiej Konstytucji, najlepszych praktyk międzynarodowych oraz zasady państwa prawa.

WNIOSKI

1. Polski Rzecznik Praw Obywatelskich to ciesząca się uznaniem instytucja, która spełnia wymogi i kryteria określone prawem międzynarodowym, decydujące o jej uznaniu jako instytucji rzecznika praw obywatelskich.
2. Będąc pod wrażeniem pracy dr. Bodnara i jego biura oczekujemy, że praca ta będzie kontynuowana w przyszłości w oparciu o dotychczasowe sukcesy, w większym zakresie, tak aby ludzie w Polsce mieli większe możliwości uzyskania pomocy w przypadku problemów. Praca Rzecznika może też nadal przyczyniać się do usprawnienia usług publicznych poprzez identyfikowanie problemów dotyczących wielu użytkowników takich usług, a także poprzez zalecanie zmian w świadczeniu tych usług, w przepisach i aktach prawnych.
3. Niezależność [rzecznika] nie może zostać naruszona za pomocą środków ustawodawczych, administracyjnych ani politycznych.
4. Sprawą najwyższej wagi jest zapewnienie dla Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wystarczającego budżetu, umożliwiającego mu prowadzenie prac w imieniu obywateli Polski.
5. Kompetencje Rzecznika należy rozszerzać, a nie zawężać, ponieważ musi on dysponować szerokimi uprawnieniami w celu właściwego wypełniania swoich obowiązków tak, aby zapewnić osobom mieszkającym w Polsce i korzystającym

z usług publicznych dostęp do prawdziwie niezależnego urzędu, który dysponuje odpowiednimi środkami i kompetencjami, dzięki którym może interweniować w skuteczny i sprawny sposób w sprawach obywateli.

6. Biuro Rzecznika powinno zachować dostęp do Trybunału Konstytucyjnego i sądów. Jesteśmy zaniepokojeni podejmowaniem działań ograniczających ten dostęp. Jesteśmy również zaniepokojeni, że istniejące problemy z funkcjonowaniem Trybunału utrudniają wykonywanie pracy przez Rzecznika Praw Obywatelskich.
7. Po powrocie z misji rozpoznawczej dowiedzieliśmy się o petycji Fundacji *Ordo Iuris* w sprawie odwołania p. Adama Bodnara ze stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich, tj. ze sprawowanej funkcji w instytucji rzecznika praw obywatelskich w Polsce, w związku z jego pozytywną opinią dotyczącą praw osób ze środowiska LGBTI. W tym kontekście, jak stwierdzono w liście otwartym wystosowanym przez IOI uważamy, że:
 - byłyby całkowicie niedopuszczalne, aby taka petycja odniosła skutek, gdyż zgodnie z normami międzynarodowymi obrona praw osób ze środowiska LGBTI nie może być w żadnym wypadku uznana za naruszenie uprawnień przez p. Bodnara. Ponadto Unia Europejska konsekwentnie podkreśla, w tym w artykule 21 Karty Praw Podstawowych, prawo do niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną. Warto podkreślić, że Sejm RP na mocy ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. wyznaczył Rzecznika Praw Obywatelskich jako podmiot pełniący funkcję niezależnego organu do spraw równości, zgodnie z dyrektywami antydyskryminacyjnymi Unii Europejskiej. Zakres uprawnień Rzecznika poszerzony przez Sejm obejmuje ochronę osób ze środowisk LGBTI.
 - wszelkie przyszłe decyzje w tym zakresie muszą być podejmowane kwalifikowaną większością parlamentarną, w ramach z góry ustalonej procedury obejmującej wysłuchanie z udziałem samego Rzecznika.
8. Zdecydowanie wzywamy Parlament i Rząd RP, aby postępowały zgodnie z zasadami międzynarodowymi, określonymi w pierwszej części niniejszego sprawozdania.
9. Stowarzyszenie IOI jest gotowe udzielić pomocy, z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków w celu zapewnienia niezależności polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i jego pracowników.

10. Misja IOI prześle niniejsze sprawozdanie i wnioski władzom polskim, a ich kopie międzynarodowym partnerom i zainteresowanym podmiotom.

UCZESTNICY MISJI ROZPOZNAWCZEJ

Rafael Ribó – Przewodniczący Międzynarodowego Instytutu Rzeczników Praw Obywatelskich regionu Europy (IOI)

Peter Tyndall – Drugi Wiceprzewodniczący IOI

Günther Kräuter – Sekretarz Generalny IOI

Ülle Madise – członkini Zarządu IOI regionu Europy

Ulrike Grieshofer - Dyrektor Wykonawcza IOI

Judith Macaya – Sekretariat IOI regionu Europy

ZAŁĄCZNIK:

LISTA INSTYTUCJI/OSÓB, Z KTÓRYMI SPOTKALI SIĘ PRZEDSTAWICIELE MISJI (W PORZĄDKU CHRONOLOGICZNYM)

dr Thomas M. Buchsbaum, ambasador Austrii

dr Adam Bodnar, Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Sylwia Spurek, zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich do spraw Równego
Traktowania

p. Katarzyna Kacperczyk, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych

prof. Tadeusz Ereciński, prezes Izby Cywilnej Sadu Najwyższego

Katarzyna Gonera, sędzia Sądu Najwyższego, Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i
Spraw Publicznych

Waldemar Płóciennik, sędzia Sądu Najwyższego, Izba Karna

Mateusz Kijowski, Komitet Obrony Demokracji (KOD)

Wojciech Kaczmarczyk, pełnomocnik rządu ds. społeczeństwa obywatelskiego i równego
traktowania

prof. Andrzej Rzepliński, prezes Trybunału Konstytucyjnego

prof. Michał Seweryński, przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej oraz inni członkowie komisji

Dariusz Zawistowski, przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa

Krzysztof Wojtaszek, wiceprzewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa

Waldemar Żurek, rzecznik prasowy Krajowej Rady Sądownictwa

dr Marcin Walecki, dyrektor Departamentu Demokratyzacji w Biurze Instytucji
Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE

Omer Fisher, zastępca dyrektora Departamentu Praw Człowieka w Biurze Instytucji
Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE

Anne-Lise Chatelain, pracownik ds. wsparcia prawnego w Biurze Instytucji Demokratycznych
i Praw Człowieka OBWE

Marc van Gool, doradca ds. praw człowieka w Biurze Instytucji Demokratycznych i Praw
Człowieka OBWE

p. Marek Michalak, Rzecznik Praw Dziecka